

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora
Institutionen för musik och bild

1GN445 Bildpedagogik - för grundlärare inriktning fritidshem och
årskurs 4-6/VI-profil, 30 högskolepoäng

Art Education in Extended School Teaching and for Year 4-
6/Teaching Practice Profile, 30 credits

Huvudområde

Bildpedagogik

Ämnesgrupp

Utbildningsvetenskap praktisk-estetiska ämnen

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1F

Fastställande

Fastställd 2023-06-13.

Reviderad 2024-05-27. Revidering av kurslitteratur.

Kursplanen gäller från och med hösttermin 2024.

Förkunskaper

1GN470 Att vara lärare i fritidshem 15 hp och 1GN471 Att undervisa för lärande och kunskap i fritidshem och skola 7,5 hp eller motsvarande.

Mål

Efter avslutad kurs ska studenten kunna:

- identifiera och redogöra för grundläggande drag i lärarprofessionen i förhållande till ämnet och ämnets didaktik,
- formulera och diskutera frågeställningar rörande ämnesundervisning och

ämnesdidaktiska processer inom ramen för skolämnet bild och de kunskapstraditioner som skolämnet bild representerar,

- planera, genomföra, analysera samt utvärdera olika former av läraraktiviteter för bildundervisning i grundskolan,
- identifiera och tillämpa metoder för reflektion över den egna och andras lärprocesser.

Delkurs 1, Grundläggande ämneskunskaper och visuell kommunikation, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna:

- redogöra för bildämnets utveckling, tradition och funktion i skola och samhälle,
- redogöra för och använda sig av semiotiska och bildkommunikativa teorier och synsätt,
- använda visuellt språk som ett kommunikativt redskap i varierande tekniker och i olika medier, med hjälp av såväl analoga som digitala verktyg,
- identifiera och i eget arbete tillämpa principer om visuell presentation och utställningsteknik,
- redogöra för olika frågor rörande upphovsrätt samt diskutera vilka konsekvenser bilders spridning på internet kan få.

Delkurs 2, Skissteknik, visuellt tänkande och bilddidaktik, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna:

- tillämpa och behärska grundläggande kunskaper i teckningslära och skissteknik,
- redogöra för det visuellas betydelse i ett perceptuellt och kognitivt perspektiv,
- analysera ämnets kurs- och ämnesplaner med utgångspunkt i ämnestradition och ämnesdidaktisk teori,
- identifiera, pröva och värdera metoder och kriterier för bedömning och betygsättning inom bildämnet,
- dokumentera och reflektera över den egna bildkommunikativa lärprocessen.

Delkurs 3, Färg och form och dess pedagogiska tillämpning, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna:

- tillämpa och behärska grundläggande tekniker i två- och tredimensionellt bildarbete,
- omsätta och tillämpa bildspråkliga ämneskunskaper såväl ämnesdidaktiskt som i egen bildproduktion,
- redogöra för teorier om barns och ungdomars bildarbete och bildspråkliga utveckling,
- analysera aspekter på hållbar utveckling i samband med bildframställning,
- planera och genomföra en didaktisk tillämpning av kursens innehåll samt redogöra för metodiska ställningstagande,
- identifiera och tillämpa metoder för reflektion över den egna och andras lärprocess.

Delkurs 4, Visuell kultur och visuell representation, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna:

- redogöra för viktiga epoker och de mest centrala konstnärerna och verken i västerländsk konst- och arkitekturhistoria,
- analysera, tolka och kritiskt granska bilder utifrån teorier om genus, mångfald, klass, etnicitet och hållbar utveckling,
- problematisera konst och visuell kultur ur ett mångkulturellt och interkulturellt perspektiv i gestaltande arbete,

- genom konstvetenskapliga analysmetoder och eget gestaltande arbete analysera, tolka och kommentera ett konsthistoriskt verk,
- identifiera och formulera ämnesdidaktiska frågeställningar i relation till delkursens innehåll.

Innehåll

Delkurs 1, Grundläggande ämneskunskaper och visuell kommunikation, 7,5 hp

Delkursen har ett särskilt fokus på semiotiska och bildkommunikativa teorier. Bildens olika betydelsebärande tecken och symboler behandlas och genom bildanalys och bildspråkliga uppgifter utvecklar de studerande sin förmåga att kommunicera med hjälp av bilder. Frågor rörande upphovsrätt aktualiseras och diskuteras. I samband med studier om bildämnets utveckling, tradition och funktion i skola och samhälle arbetar de studerande med utställningsteknik och visuell presentation.

Delkurs 2, Skissteknik, visuellt tänkande och bilddidaktik, 7,5 hp

I delkursen läggs särskilt fokus på grundläggande skissteknik och teckningslära. Bildens olika uttrycksformer såsom komposition, valör och djupverkan behandlas och tillämpas. Genom gestaltande arbete undersöks skissens betydelse för den egna kreativa förmågan. Perceptionsteori samt kognitiv teori behandlas i relation till de visuellas betydelse i skapandeprocesser. De studerande introduceras till bildämnets styrdokument samt arbetar med olika metoder och kriterier för bedömning och betygsättning. Genom delkursen tillämpas metoder för reflektion av den egna och andras lärprocess.

Delkurs 3, Färg och form och dess pedagogiska tillämpning, 7,5 hp

Delkursen behandlar grundläggande tekniker och metoder i två- och tredimensionellt bildarbete. Färglära och färgers betydelse för hur vi upplever olika bilduttryck utgör en central del av delkursens innehåll. Form, formlära och tredimensionellt gestaltande behandlas. Metoder för reflektion över den egna och andras lärprocess identifieras och tillämpas. Den studerande övar även sin förmåga att använda bildspråkliga begrepp i relation till den egna bildproduktionen. Vidare aktualiseras frågor kring hållbar utveckling och miljöaspekter. En didaktisk tillämpning av delkursens innehåll genomförs.

Delkurs 4, Visuell kultur och visuell representation, 7,5 hp

De studerande får i denna delkurs grundläggande kunskaper om västerländsk konst- och arkitekturhistoria. I eget gestaltande arbete problematiseras konst och visuell kultur i ett mångkulturellt och interkulturellt perspektiv. Delkursen behandlar även några olika konstvetenskapliga analysmetoder och bildpedagogiska teorier. Vidare analyseras, tolkas och kritiskt granskas bilder utifrån teorier om genus, mångfald, klass, etnicitet och hållbar utveckling. Den studerande övar sin förmåga i att identifiera och formulera ämnesdidaktiska frågeställningar.

Professionsbas och professionell progression

I kursen läggs särskilt fokus på undervisningsuppdraget i ämnet bild. Inom kursens ram bygger studenten upp en utvecklad förståelse och förmåga till yrkesmässig kunskap och handlingsberedskap. Vidare behandlar kursen teorier om barns bildarbete och bildspråkliga utveckling samt det visuellas betydelse för lärande i ett perceptuellt och kognitivt perspektiv. Studenten omsätter denna kunskap genom att planera och analysera en didaktisk tillämpning av delar av kursens innehåll samt genom att

redogöra för sina metodiska ställningstaganden. Studenten ges möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt genom att reflektera, ifrågasätta och ompröva såväl egna som andras idéer, hypoteser och åsikter kring undervisningsuppdraget i bildämnet. Studenten argumenterar för olika ställningstaganden och vidareutvecklar sin handlingsrepertoar utifrån såväl beprövad erfarenhet som vetenskapligt förhållningssätt. I kursen använder studenten digitala verktyg för ett didaktiskt utforskande och dokumenterande i och av undervisning i bild. Vidare konstruerar studenten kunskap- och lärandematriser och väljer ut bedömningsformer som är anpassade till lärandemålen och elevgruppen. I kursen introduceras grundskolan som arbetsplats och samhälllig institution och verksamhetens styrdokument bearbetas. Med utgångspunkt i de fyra kunskapsformerna fakta, färdighet, förståelse och förtrogenhet ska studenten ges förutsättningar att utveckla ett ämnesdidaktiskt tänkande som ska appliceras på verksamhetens styrdokument. Genom kursens verksamhetsintegrerade profil får studenten inblick i yrkets uppgifter och villkor.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

Kursen vidareutvecklar studentens vetenskapliga förhållningssätt och professionella yrkesutövande, med fokus på ämnesdidaktisk teori. Studenten vidareutvecklar sitt vetenskapliga skrivande genom att använda sig av korrekt akademisk referenshantering. Den vetenskapliga progressionen innefattar även kommunikativ förmåga i ett multimodalt perspektiv. Inom området visuell kultur problematiseras bilders och bildmediers roll i barn och ungdomskultur. I samband med redovisningar omsätter studenten sina erövrade kunskaper att sakligt och övervägande korrekt använda vetenskapliga källor och att kritiskt granska och kommentera dessa. I kursen förutsätts studenten att, i relation till bildämnet, identifiera utvecklingsområden och problemställningar samt att koppla dessa till resultat från forskning av relevans för det professionella lärarbetet. I kursen breddas och fördjupas innebörden av och relationerna mellan beprövad erfarenhet och vetenskapligt förhållningssätt. Studenten utvecklar sin förmåga att systematiskt granska undervisningssituationer inom ämnet bild och sina egna handlingar utifrån relevanta teoretiska begrepp.

Globala värden

Progressionslinjen globala värden innefattar perspektiven lärande för hållbar utveckling (inklusive social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet), likabehandling och interkulturalitet. Kursen aktualiserar aspekter på hållbar utveckling i samband med bildframställning, design och arkitektur. Studenten omsätter utbildningsväsendets demokrati- och värdegrundsuppdrag, med fokus på likabehandling, jämställdhet, genus och mångfald i undervisning i ämnet bild. I kursen vidareutvecklas hur undervisning i bildämnet kan utformas för att präglas av samhällets demokratiska värderingar uttryckta i styrdokument samt i Barnkonventionen. Studenten utvecklar sin förmåga att analysera, tolka och kritiskt granska bilder utifrån teorier om genus, mångfald, klass och etnicitet samt att problematisera konst och visuell kultur ur ett mångkulturellt och interkulturellt perspektiv för att sedan omsätta denna kunskap i eget gestaltande arbete. I kursen problematiseras även bedömning och betygssättning utifrån olika samhällsfaktorer samt etiska aspekter som exempelvis mångfald och genus.

Undervisningsformer

Kursen tillämpar ett kreativt reflekterande arbetssätt, där teori, praktik, tekniskt kunnande och konstnärliga överväganden samt verksamhetsintegrerad praktik samverkar. Undervisningen lägger stor vikt vid utveckling av ett vetenskapligt och professionellt förhållningssätt som stärker studentens förmåga att reflektera över och handla på adekvata sätt i relation till elevens lärande och skolans uppdrag. Studenternas kunskapsutveckling och lärande kommer till uttryck i eget gestaltande samt genom skriftlig och muntlig kommunikation. Kunskaper, förståelse, färdigheter och förmågor

prövas kontinuerligt utifrån utbildningens mål.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Delkurs 1 examineras genom skriftliga bildanalyser, litteraturseminarium, gestaltande bildspråkliga uppgifter samt genom en hemtentamen. Delkursens olika uppgifter samlas i en enskild kursportfolio, en sk. workbook. En workbook är en examinationsform som involverar studenten i kvalitetsbedömning av sitt eget arbete och utvecklar självständiga inlärningsstrategier. Bedömning görs utifrån följande parametrar: produktion, perception, reflektion, arbetssätt, didaktik och komplexitet (för närmare anvisningar, se delkursens studieguide).

Delkurs 2 examineras genom skiss- och teckningsuppgifter, litteraturseminarium, workshop kring bedömning och betygsättning samt en hemtentamen. Delkursens olika uppgifter samlas i en enskild kursportfolio, en sk. workbook.

Delkurs 3 examineras genom ett antal färg- och formlaborationer, litteraturseminarium, hemtentamen och en didaktisk tillämpning. Delkursens olika uppgifter samlas i en enskild kursportfolio, en sk. workbook.

Delkurs 4 examineras genom olika konstvetenskapliga bildanalyser och bildspråkliga laborationer, litteraturseminarium och en salstentamen.

För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda. För betyget Väl godkänd ska studenten dessutom visa en fördjupad förmåga att tillämpa ett kreativt reflekterande arbetssätt. För att få Väl godkänd på hela kursen ska studenten ha erhållit Väl godkänd på minst tre av fyra delkurser.

Omexamination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet. I det fall student med funktionsnedsättning har rätt till särskilt pedagogiskt stöd beslutar examinator om anpassad eller alternativ examination.

Kursvärdering

Kursvärdering genomförs under kursen eller i nära anslutning till kursens avslutning. Resultat och analys av genomförd kursvärdering ska skyndsamt återkopplas till de studenter som genomfört kursen. Studenter som deltar vid nästa kurstillfälle ska senast vid kursstart informeras om föregående kursvärderingsresultat och genomförda förändringar i kursen.

Överlappning

Kursen kan inte ingå i examen med annan kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i följande kurs/kurser:

1BP700 Bildpedagogik I, grundkurs 30,0 hp

1BP701 Bildpedagogik I, grundkurs 30,0 hp

1BP702 Bildpedagogik I, grundkurs 30,0 hp

1BP70L Bildpedagogik I 30,0 hp

1BP71L Bildpedagogik I 30,0 hp

1BPÄ02 Bildpedagogik I - inriktning mot arbete i gymnasieskolan 30,0 hp

1BPÄ12 Bildpedagogik I - inriktning gymnasieskolan 30,0 hp

1GN119 Bildpedagogik - för grundlärare inriktning fritidshem och årskurs 4-6 30,0 hp

1GN145 Bildpedagogik - för grundlärare inriktning fritidshem och årskurs 4-6/VI-profil 30,0 hp

Övrigt

På kursen tas en obligatorisk avgift ut för förbrukningsmaterial.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1, Grundläggande ämneskunskaper och visuell kommunikation, 7,5 hp

Bildpedagogisk litteratur:

Carlsson, Anders & Koppfeldt, Thomas. *Visuell retorik*. Malmö: Liber. Senaste upplagan. Valda delar, 48 s.

Hansson, Hasse, Karlsson, Sten-Gösta & Nordström, Gert Z. *Seendets språk: exempel från konst, reklam, nyhetsförmedling och semiotisk teori*. Lund: Studentlitteratur. Senaste upplagan. s. 9–35.

Didaktisk litteratur:

Åsén, Gunnar. "Varför bild i skolan". I Lundgren, Ulf P. (red.) *Uttryck, intryck, avtryck: lärande, estetiska uttrycksformer och forskning*. Vetenskapsrådets rapportserie 4:2006. s. 107–121. Tillgänglig på kursens lärplattform.

Åhall, Matilda. *Lärarens guide till Bild. Teori, praktik och bedömning*. Stockholm: Natur och Kultur. Senaste upplagan. s. 7-19.

Åsén, Gunnar (red.). *Bildundervisning och lärande genom bilder*. Stockholm: Liber förlag. Senaste upplagan. s. 13-27

Dessutom tillkommer ca 50 s. i samråd med läraren.

Delkurs 2, Skissteknik, visuellt tänkande och bilddidaktik, 7,5 hp

Bildpedagogisk litteratur:

Berefelt, Gunnar. *ABSe om bildperception*. Stockholm: Centrum för barnkulturforskning, Univ. Senaste upplagan. Ca 70 s.

Birgerstam, Pirjo. *Skapande handling: om idéernas födelse*. Lund: Studentlitteratur. Senaste upplagan. Valda delar, ca 30 s.

Frid, Johan. *Intro – bild: skapa, kommunicera, förstå*. Malmö: Didacta. Senaste upplagan. Valda delar, ca 130 s.

Didaktisk litteratur:

Lindström, Lars (2002). "Produkt och processvärdering i skapande verksamhet". I *Att bedöma eller döma. Tio artiklar om bedömning och betygsättning*. Stockholm: Skolverket. s. 109–124.

Lindström, Lars. "Estetiska lärprocesser om, i, med och genom slöjd". I *KRUT 133/134* (nr 1-2 2009). 10 s.

Skolverket. *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2022*. www.skolverket.se. Valda delar, ca 30 s.

Åhall, Matilda. *Lärarens guide till Bild. Teori, praktik och bedömning*. Stockholm: Natur och Kultur. Senaste upplagan. s. 20-50.

Åsén, Gunnar (red.). *Bildundervisning och lärande genom bilder*. Stockholm: Liber förlag. Senaste upplagan. s. 73-90.

Delkurs 3, Färg och form och dess pedagogiska tillämpning, 7,5 hp

Bildpedagogisk litteratur:

Frid, Johan. *Intro – bild: skapa, kommunicera, förstå*. Malmö: Didacta. Senaste upplagan. Valda delar, ca 200 s.

Sund, Louise & Sund, Per. 2014. *Hållbar utveckling: ämnesdidaktisk tematisering för grundskolan*. Stockholm: Liber. s. 17–51. ISBN978-91-47-12259-2.

Kompendier kring färg och färglära, ca 100 s. Tillhandahålls av institutionen.

Didaktisk litteratur:

Löfstedt, Ulla. *Barns bildskapande: teoretiska perspektiv och didaktiska konsekvenser*. Jönköping: Jönköping Univ. Press. Senaste upplagan. Ca 55 s.

Skolverket. *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2022*. Finns som pdf att ladda ner på: www.skolverket.se. Valda delar, ca 30 s.

Åhall, Matilda. *Lärarens guide till Bild. Teori, praktik och bedömning*. Stockholm: Natur och Kultur. Senaste upplagan. s. 54-71, 113-134

Åsén, Gunnar (red.). *Bildundervisning och lärande genom bilder*. Stockholm: Liber förlag. Senaste upplagan. s. 28-57

Delkurs 4, Visuell kultur och visuell representation, 7,5 hp

Bildpedagogisk och konstvetenskaplig litteratur:

Burman, Greta. *Konsten i historien*. Stockholm: Natur och kultur. Senaste upplagan. Ca 190 s.

Eriksson, Yvonne & Göthlund, Anette. *Möten med bilder: att tolka visuella uttryck*. Lund: Studentlitteratur. Senaste upplagan. Ca 220 s.

Didaktisk litteratur:

Lahdenperä, Pirjo. 2018. *Interkulturalitet i undervisning och skolutveckling*. Finns som pdf att ladda ner på: www.skolverket.se. 10 s.